

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาระดับประถมศึกษาถือว่าเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สำคัญที่รัฐจำเป็นต้องจัดบริการให้กับประชาชนทุกคนของประเทศ ทั้งนี้เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าต่อไปนอกจากความสำคัญดังที่ได้กล่าวแล้วนั้น การศึกษาระดับนี้ยังเป็นรากฐานอันสำคัญยิ่งสำหรับการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นตามอัธยาศัย และความสามารถของแต่ละบุคคล

การประถมศึกษาเป็นการศึกษาที่รัฐจะต้องใช้งบประมาณมากกว่าการจัดการศึกษาระดับอื่น เพราะเป็นการศึกษามากับดับที่รัฐจะต้องให้บริการแก่ประชาชนอย่างทั่วถึง (กมล ภูประเสริฐ 2528) เพื่อให้ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศมีคุณภาพ มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ และ สุชาติ สุภิตะ (2527) ได้กล่าวในเรื่องเดียวกันนี้ว่า การจัดการศึกษาในประเทศไทยทุกระดับไม่มีการศึกษาระดับใดที่ให้บริการแก่ประชาชนได้กว้างขวาง และทั่วถึงเท่ากับการประถมศึกษา เช่นเดียวกับ อุทัย ธรรมเทโว (2531) ให้ความเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาไว้ว่าสนใจดังนี้ว่า "การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยย่นให้การพัฒนาสังคม และชาติได้เจริญรุ่งเรืองไปพร้อมกันอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นเศรษฐกิจ การเมือง สังคม ตลอดจนวัฒนธรรม จะเห็นได้ว่าประเทศหรือชาติที่เจริญ หรือที่ถูกเรียกว่าประเทศที่พัฒนาแล้วนั้นประชาชนในชาติล้วนแต่มีการศึกษาที่มีคุณภาพ

ในปัจจุบันการศึกษาระดับประถมศึกษามีหลายหน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการ เป็นต้นว่า สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กรมการฝึกหัดครู สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กรมสามัญศึกษา กรมประชาสัมพันธ์ เทศบาล สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร และทบวงมหาวิทยาลัย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ,

2525) แต่เมื่อพิจารณาถึงการหน้าที่แล้วจะเห็นได้ว่า สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติต้องรับผิดชอบมากกว่าหน่วยงานอื่น โดยมีนักเรียนอยู่ในความรับผิดชอบประมาณร้อยละ 90 ของจำนวนเด็กที่มีอายุอยู่ในเกณฑ์การศึกษามากกว่าระดับทั้งหมด (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2529) ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จึงมีหน้าที่โดยตรงในการจัดการ ความคุม กำกับ ระบบการจัดการศึกษาในระดับนี้ ในส่วนที่รับผิดชอบให้บรรลุจุดหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติดังกล่าว จึงจัดโครงสร้างของการบริหารให้อยู่ในรูปของคณะกรรมการโดยการกระจายอำนาจในการบริหารไปสู่ระดับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องคือ คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ คณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด คณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน และผู้บริหารโรงเรียน (เกษม ศิริสัมพันธ์, 2525) ดังนั้นนโยบายและแนวทางในการดำเนินงานทางการศึกษาทุกระดับที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาระดับนี้ จะต้องยึดถือปฏิบัติอย่างจริงจังจะหลีกเลี่ยงไม่ได้ (รุ่ง แก้วแดง, 2525) สำหรับภารกิจหลักที่กำหนดเป็นนโยบายสำคัญของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติคือ การพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมุ่งเน้นให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ภารกิจหลักที่โรงเรียนประถมศึกษาจะต้องยึดถือเป็นการกำหนดในการดำเนินงานด้านการศึกษานั้นมีอยู่ 6 งานด้วยกัน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2534) คือ

- 1) งานด้านวิชาการ ถือว่าเป็นงานหลักของโรงเรียนที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีความรู้และเข้าใจขอบข่ายของงาน เพื่อที่จะบริหารงานให้บรรลุผลสำเร็จได้ ซึ่งมีประเด็นที่สำคัญดังนี้

- 1.1 งานด้านหลักสูตรและการทำหลักสูตรไปใช้
- 1.2 งานการเรียนการสอน
- 1.3 งานสื่อการเรียนการสอน
- 1.4 งานวัดผลประเมินผล
- 1.5 งานห้องสมุด
- 1.6 งานนิเทศการศึกษา
- 1.7 งานด้านวางแผนและกำหนดวิธีดำเนินการ
- 1.8 งานส่งเสริมการสอน
- 1.9 งานประชุมอบรมทางวิชาการ

2) งานด้านกิจการนักเรียน เป็นการจัดกิจกรรมในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในห้องเรียนให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

2.1 กิจกรรมที่โรงเรียนต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. 2523
ระเบียบที่เกี่ยวข้องและเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน เช่น

- (1) การจัดทำแบบรายการ
- (2) การจัดทำสัณนิษานักเรียน
- (3) การเกณฑ์การรับนักเรียนเข้าเรียน
- (4) การปฐมนิเทศผู้ปกครอง
- (5) การแก้ปัญหานักเรียนขาดเรียน

2.2 กิจกรรมที่โรงเรียนจัดบริการให้นักเรียน เช่น

- (1) การบริการสุขภาพ
- (2) การจัดบริการอาหารกลางวัน
- (3) การบริการแนะแนว
- (4) การบริการนักเรียนขาดแคลน
- (5) การบริการทุนการศึกษา

2.3 กิจกรรมที่ควรส่งเสริมให้เกิดขึ้นในโรงเรียน เช่น

- (1) กิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย
- (2) กิจกรรมเสริมสร้างวินัยนักเรียน
- (3) กิจกรรมจัดตั้งชุมนุมต่าง ๆ
- (4) กิจกรรมสหกรณ์นักเรียน
- (5) กิจกรรมการจัดทัศนศึกษา
- (6) กิจกรรมกีฬา
- (7) กิจกรรมจริยศึกษา
- (8) กิจกรรมการบำเพ็ญประโยชน์ต่อโรงเรียน

2.4 กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับศิษย์เก่า เช่น

- (1) การติดตามผลนักเรียน

(2) การตั้งสมาคมศิษย์เก่า

(3) การสรรหาและยกย่องคนดีเด่นประจำท้องถิ่นและชุมชน

3) งานด้านบุคลากร เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านบุคลากรในโรงเรียน
ประถมศึกษา ซึ่งประกอบด้วย

3.1 การกำหนดความต้องการบุคลากร

3.2 การจัดบุคลากรเข้าปฏิบัติงาน

3.3 การควบคุมกำกับติดตามและนิเทศงาน

3.4 การพัฒนาและธำรงรักษามูลค่าบุคลากร

3.5 การประเมินการปฏิบัติงานของบุคลากร

4) งานด้านธุรการและการเงิน เป็นงานประสานและสนับสนุนงานอื่น ๆ ให้สามารถ
ดำเนินการไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ด้วยความราบรื่น ซึ่งมีขอบข่ายงานดังนี้

4.1 งานสารบรรณ

4.2 งานทะเบียนและรายงาน

4.3 งานเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยในด้านอาคารสถานที่

4.4 งานประชาสัมพันธ์

5) งานด้านอาคารสถานที่ หมายถึง การที่ผู้บริหารใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ดำเนินการด้าน
อาคารสถานที่ร่วมกับบุคลากรในโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งมีขอบข่ายของงาน
ประกอบด้วย

5.1 การจัดสร้างอาคารสถานที่

5.2 การใช้อาคารสถานที่

5.3 การบำรุงอาคารสถานที่

5.4 การควบคุมดูแลอาคารสถานที่

5.5 การประเมินผลการใช้อาคารสถานที่

6) งานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีลักษณะเป็นความสัมพันธ์ 2 ทาง
คือ ทั้งโรงเรียน และชุมชน มีบทบาทเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับ ดังนั้นจึงเป็นการดำเนินการเพื่อให้
การศึกษาได้บรรลุวัตถุประสงค์โดยอาศัยความร่วมมือกันระหว่างโรงเรียน โดยอาศัยความร่วมมือ
กันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยมีขอบข่ายของงานดังนี้คือ

6.1 การประชาสัมพันธ์โรงเรียน

- (1) การประชุมผู้ปกครอง
- (2) การทำจุลสาร
- (3) การจัดป้ายประกาศ
- (4) การพบปะเยี่ยมเยียนในวาระที่เหมาะสม

6.2 การให้บริการแก่ชุมชน

- (1) การให้บริการด้านวิชาการ
- (2) การได้คำแนะนำคำปรึกษาแก่ชุมชน
- (3) การให้บริการด้านอาคารสถานที่

6.3 การร่วมกิจกรรมชุมชน

- (1) การเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์
- (2) การเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น
- (3) การร่วมงานอื่น ๆ ของท้องถิ่น

6.4 การให้ชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมในโรงเรียน

- (1) การเชิญประชาชนเข้าร่วมงานวันเด็ก
- (2) การเชิญบุคลากรในท้องถิ่นที่มีความรู้ความสามารถมาเป็นวิทยากร
- (3) การให้บุคลากรในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน

6.5 การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นในท้องถิ่น

- (1) การให้ครูได้มีส่วนร่วมในการติดต่อสัมพันธ์กับท้องถิ่น
- (2) การจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
- (3) การจัดกิจกรรมส่งเสริมการศึกษาของนักเรียน
- (4) การจัดตั้งกลุ่มหรือชุมชนศิษย์เก่า

สำหรับแนวคิดหลักในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จนั้น สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2535) ได้กล่าวถึงปัจจัยเกื้อหนุนที่สำคัญ 4 ประการที่จะนำมาใช้เป็นประโยชน์ต่อการบริหารงาน ซึ่งมีชื่อเรียกโดยทั่วไปว่า ทฤษฎีการบริหารนั่นเอง ประกอบด้วย

- 1) คน (Man)
- 2) เงิน (Money)
- 3) วัสดุอุปกรณ์ (Material)
- 4) การจัดการ (Management)

และเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปแล้วว่า คน (Man) นั้นถือเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุด (สมชัย วุฒิบรีชา 2532) กล่าวไว้ในเอกสารคู่มืออบรมครูประถมศึกษาทั่วประเทศว่า "สิ่งที่ผมอยากฝากถึงเพื่อนครูทุกคนก็คือ ผมอยากยืนยันว่าความเชื่อของผมนั้นในบรรดาอุปกรณ์ที่สำคัญที่สุดในงานที่จะทำให้การศึกษาของชาติเกิดผลสำเร็จได้ ไม่มีสิ่งใดจะพิเศษยิ่งไปกว่าครู ท่านเป็นครูที่สำคัญที่สุดที่จะทำให้การศึกษามาถึงขั้นเป็นผลสำเร็จ หลักสูตรคำแนะนำและเอกสารเป็นเพียงเครื่องประกอบเท่านั้นแต่ว่าผลสัมฤทธิ์ขึ้นอยู่กับตัวท่านเป็นสำคัญ"

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดภูเก็ต มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นหลักมีหน่วยงานที่มีบทบาทเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในสังกัดดังนี้ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ จำนวน 3 แห่ง คือ อำเภอเมือง อำเภอกลาง อำเภอกะทู้ และมีโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดจำนวน 58 โรงเรียน โดยตั้งอยู่ในเขตอำเภอกะทู้ 10 โรงเรียน อำเภอกลาง 27 โรงเรียน และอำเภอเมือง 21 โรงเรียน มีข้าราชการครูในสังกัดทั้งสิ้น 1,293 คน (ข้อมูล 10 มิถุนายน 2537) โดยแบ่งเป็นสายผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 89 คน และสายปฏิบัติการสอน จำนวน 1,204 คน สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดภูเก็ตได้ปฏิบัติภารกิจเพื่อตอบสนองนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ โดยการให้ความร่วมมือ ปรึกษา และติดตาม ตลอดจนการสนับสนุนให้หน่วยงานและโรงเรียนในสังกัดดำเนินการด้วยการจัดการศึกษาและปฏิบัติภารกิจในขอบข่ายที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

จังหวัดภูเก็ตมีสภาพภูมิประเทศเป็นเกาะ มีวัฒนธรรมประเพณี และความเป็นอยู่ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะที่เป็นของตัวเอง ดังนั้นปัญหาที่สำคัญของการจัดการศึกษาที่นี่ก็คือ ปัญหาด้านการบริหารบุคลากรซึ่ง ประมุข ดันจาร์ฐ (2537) ได้ศึกษาริวิจัย พบว่า ปัญหาของการบริหารบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดภูเก็ตนั้นเกิดมาจากหลายสาเหตุ ซึ่งสามารถสรุปเป็นประเด็นหลักที่สำคัญ ๆ ได้ดังนี้

- 1) ผู้บริหารขาดความรู้ความสามารถในการจัดระบบงานด้านบุคลากรที่ดี
- 2) ครูส่วนใหญ่ขาดความเข้าใจในระบบงานและขาดทักษะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน เช่น

การพิมพ์ การเสนองาน การพูดในที่ประชุม การจดบันทึก การประชุม การใช้สื่อและอุปกรณ์ที่ทันสมัยต่าง ๆ

3) บุคลากรขาดขวัญกำลังใจและความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงาน

4) โรงเรียนประถมศึกษายังขาดบุคลากร ผู้มีความรู้ความสามารถเฉพาะทางที่จะปฏิบัติงานนั้นโดยตรง เช่น เจ้าหน้าที่การเงิน เจ้าหน้าที่พัสดุ เจ้าหน้าที่อนามัย เป็นต้น

สำหรับการจัดระบบงานในโรงเรียนนั้นถือเป็นเรื่องละเอียดอ่อนยุ่งยากและซับซ้อนจำเป็นต้องอาศัยการพัฒนาปรับปรุง ส่งเสริมให้บุคลากรอื่นเป็นทรัพยากรที่สำคัญยิ่งของหน่วยงานให้มีคุณภาพอยู่เสมอ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาภารกิจของหน่วยงานให้เจริญรุดหน้าต่อไป

จากสภาพปัญหาดังกล่าวแล้วนั้นผู้วิจัยเห็นว่า การบริหารงานบุคคลในโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดภูเก็ตนั้นจำเป็นต้องได้รับการพัฒนา แก้ไขปรับปรุงให้มีคุณภาพเหมาะสมกับสภาวะการณ์ในปัจจุบัน เพราะเมื่อทรัพยากรบุคคลซึ่งเป็นปัจจัยหลักมีประสิทธิภาพแล้ว ผลที่ตามมาก็คือ คุณภาพทางการศึกษาของเยาวชนในความรับผิดชอบก็ย่อมจะเจริญก้าวหน้าอย่างแน่นอน ด้วยเหตุผลสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้ตัดสินใจที่จะศึกษาค้นคว้าเพื่อหารูปแบบและวิธีการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลที่มีคุณภาพเหมาะสมเพื่อที่จะได้นำไปใช้ในการบริหารงานโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาข้อมูลสำคัญที่จะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอภูเก็ตดังต่อไปนี้

1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนประถมศึกษา

ทั้ง 4 ด้านคือ การให้ได้ว่าซึ่งบุคลากร การธำรงรักษามูลค่าบุคลากร การพัฒนาบุคลากร และการให้บุคลากรพ้นจากงาน

2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีต่อสภาพปัจจุบันและปัญหาการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนประถมศึกษา โดยจำแนกตามกลุ่มตำแหน่งงาน

1.3 สมมุติฐานการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีสมมุติฐานการวิจัยดังนี้

- 1) ผู้บริหารและข้าราชการครูในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันในการบริหารงานบุคคลทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
- 2) ผู้บริหารและข้าราชการครูในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการบริหารงานบุคคลทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.4 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้ตัวแปรหลักที่สำคัญ 4 ประการโดยยึดเอาโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดภูเก็ต เป็นแหล่งที่มาของทรัพยากรทั้ง 2 ดังนี้

- 1) ตัวแปรอิสระได้แก่บุคลากรในโรงเรียน ซึ่งจำแนกออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มผู้บริหารโรงเรียนและกลุ่มครูผู้สอน
- 2) ตัวแปรตามได้แก่ความคิดเห็นของผู้บริหารและข้าราชการครูในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีต่อสภาพปัจจุบันและปัญหาการบริหารงานบุคคลทั้ง 4 ด้านคือ
 - (1) การให้ค่ามาซึ่งบุคลากร
 - (2) การธำรงรักษามูลค่า
 - (3) การพัฒนาบุคลากร
 - (4) การให้บุคลากรพ้นจากงาน

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

จากการได้ศึกษาเรื่องนี้แล้ว ผู้วิจัยหวังว่าคงจะทำให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารโรงเรียนในด้านการบริหารงานบุคคลคือ

- 1) ทำให้ได้ทราบถึงสภาพปัจจุบัน ปัญหา และข้อบกพร่องในการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนเพื่อจะได้ใช้เป็นข้อมูลในการแก้ไขปรับปรุงต่อไป
- 2) ทำให้ทราบถึงทัศนะและมุมมองที่แตกต่างกันเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนระหว่างผู้บริหาร และครูอาจารย์ เพื่อจะได้หาวิธีการประสานช่องว่างระหว่างความคิดเห็นให้ตรง หรือใกล้เคียงกันอันจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารโรงเรียนต่อไป
- 3) ทำให้ได้ทราบแนวทางและรูปแบบของการบริหารงานบุคคลที่เหมาะสม ซึ่งจะสามารนำไปใช้ในการบริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ

1.6 ขอบเขตของการวิจัย

1.6.1 ประชากร

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้มาจากผู้บริหารโรงเรียนและครู-อาจารย์ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดภูเก็ต ทั้ง 58 โรงเรียน จำนวน 1,293 คน

1.6.2 ตัวแปรในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ได้ยึดตัวแปรหลัก 2 ประการคือ

- 1) ตัวแปรต้น ได้แก่ บุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดภูเก็ต ซึ่งได้แบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ ผู้บริหารและครูผู้สอน
- 2) ตัวแปรตาม ได้แก่ แนวคิดหรือความคิดเห็นของบุคคลทั้ง 2 กลุ่ม เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดภูเก็ต

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารงานบุคคลตามความคิดเห็นของผู้บริหารและข้าราชการครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดภูเก็ต ในปีการศึกษา 2537 จำนวน 58 โรงเรียน ภายใต้อำนาจ 4 องค์ประกอบตามแนวคิดของ วิทยุ สาร (2517) คือ

- 1) การให้ได้ว่าซึ่งบุคลากร
- 2) การธำรงรักษามูลค่า

- 3) การพัฒนาบุคลากร
- 4) การให้บุคลากรพ้นจากงาน

1.7 สถานที่ทำการวิจัย

โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดภูเก็ต จำนวน 58
โรงเรียน

1.8 ข้อตกลงเบื้องต้น

การวิจัยครั้งนี้ถือว่าบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษามีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการบริหารงานบุคคล และสามารถตอบแบบสอบถามตามสภาพของความเป็นจริงที่ปรากฏอยู่ได้

1.9 นิยามศัพท์เฉพาะ

นิยามศัพท์เฉพาะเป็นความหมายของคำศัพท์บางคำที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

- 1) สภาพปัจจุบัน หมายถึง สภาพที่เป็นอยู่หรือดำเนินการอยู่ในปัจจุบันของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดภูเก็ตที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลทั้ง 4 ด้านคือ การให้ได้มาซึ่งบุคลากร การธำรงรักษามูลค่าบุคลากร การพัฒนาบุคลากรและการให้บุคลากรพ้นจากงาน
- 2) ปัญหา หมายถึง เหตุการณ์หรือสภาวะการณ์ที่เป็นอยู่ที่เป็นอุปสรรคต่อการบริหารงานบุคลากรของโรงเรียนประถมศึกษาในด้านการให้ได้มาซึ่งบุคลากร การธำรงรักษามูลค่าบุคลากร การพัฒนาบุคลากร และการให้บุคลากรพ้นไปจากงาน
- 3) โรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษาทั้งระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดภูเก็ต

- 4) ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งหรือรักษาการในตำแหน่งครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียน และให้หมายความรวมถึงผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนด้วย
- 5) ครูอาจารย์ หมายถึง ข้าราชการครูซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้สอนประจำในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดภูเก็ต
- 6) สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดภูเก็ต หมายถึง หน่วยงานบริหารการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาในสังกัด มีฐานะเป็นกอง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
- 7) บุคลากร หมายถึง ข้าราชการครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดภูเก็ต ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครูผู้สอน
- 8) งานบริหารงานบุคคล หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับบุคลากรของโรงเรียน ประถมศึกษาใน 4 ด้านคือ การให้ได้มาซึ่งบุคลากร การธำรงรักษามูลค่าบุคลากร และการให้บุคลากรพ้นไปจากงาน
- 9) การให้ได้มาซึ่งบุคลากร หมายถึง การดำเนินการเพื่อให้ได้บุคลากรผู้มีความรู้ความสามารถเหมาะสมเข้ามาสู่โรงเรียน ประกอบด้วย การวางแผนกำลังคน การสรรหา การเลือกสรร การบรรจุแต่งตั้งและการทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการ
- 10) การธำรงรักษามูลค่าบุคลากร หมายถึง การดำเนินการเพื่อให้บุคลากรในโรงเรียน ประถมศึกษามีขวัญกำลังใจ ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่เต็มความรู้ความสามารถ และให้ปฏิบัติงานโรงเรียนให้นานที่สุดเท่าที่จะนานได้
- 11) การพัฒนาบุคลากร หมายถึง การเพิ่มพูนความรู้ และประสบการณ์ในการทำงานให้กับบุคลากร เช่น การฝึกอบรม การศึกษาต่อ การศึกษาดูงาน ตลอดจนการทัศนศึกษา
- 12) การให้บุคลากรพ้นจากงาน หมายถึง การดำเนินงานเมื่อบุคลากรจะพ้นจากงาน หรือพ้นจากงานไปแล้วซึ่งมีหลายลักษณะ เช่น การย้าย การโอน การลาออก การปลดออก การให้พ้นราชการ การเกษียณอายุ และการตาย
- 13) ทัศนะ หมายถึง ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์ที่มีต่อการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนประถมศึกษา

14) ขอบเขตของการวิจัย หมายถึง ขอบข่ายหรือแนวคิดของการบริหารงานบุคคลใน
โรงเรียนประถมศึกษา ภายใต้อ 4 องค์ประกอบคือ

- (1) การให้ได้นำซึ่งบุคลากร
- (2) การธำรงรักษากุคลากร
- (3) การพัฒนากุคลากร
- (4) การให้บุคลากรพ้นจากงาน